

La via escocesa no avança

El primer ministre escocès, Alex Salmond, acompanyat del president de la Generalitat de Catalunya, José Montilla, i del vice-president, Josep-Lluís Carod-Rovira, durant una reunió al Palau de la Generalitat el desembre del 2008.

El primer ministre escocès, Alex Salmond, volia que enguany es dugués a terme un referèndum per a la independència d'Escòcia. Tanmateix, l'oposició dels altres partits l'obligarà a buscar una victòria folgada a les eleccions parlamentàries del maig del 2011.

Els nacionalistes escocesos, representats pel primer ministre Alex Salmond, líder del Partit Nacional Escocès (SNP), volien que el 30 de novembre vinent, dia de Sant Andreu, fos la data en què Escòcia fes el primer pas cap a la independència. La intenció del govern era que durant

la festa del patró del país els escocesos tinguessin l'oportunitat de decidir si volien separar-se del Regne Unit, del qual formen part des del 1707. Tanmateix, la llei que havia d'aprovar el parlament de Holyrood per organitzar un referèndum està encallada. L'SNP governa en minoria i cap dels

principals partits de l'oposició —ni laboristes ni conservadors ni liberaldemòcrates— no ha volgut donar suport al projecte.

Els plans d'Alex Salmond per llançar aquest projecte de llei, anomenat Referendum Bill 2010, foren anunciats l'agost de l'any passat, tot i que l'esborrany no fou presentat fins el 25 de febrer d'enguany. De fet, el compromís d'organitzar un referèndum per la independència d'Escòcia l'any 2010 formava part del manifest que l'SNP va presentar el maig del 2007, a la campanya de les eleccions parlamentàries. En aquelles eleccions, l'SNP es va convertir en el partit més votat d'Escòcia, i superava el Partit Laborista, que hi havia estat la formació hegemònica durant cinquanta anys.

Sigui com vulgui, abans de presentar aquest projecte de llei, l'SNP ha fet una tasca de pedagogia, a través d'un programa anomenat National Conversation. Aquest programa, presentat pel primer ministre Salmond l'agost del 2007, consisteix, bàsicament, en un document difós a través d'una web en què s'expliquen els beneficis de la separació del Regne Unit i s'encoratja els escocesos a fer-hi comentaris. Segons que explicava Kenneth Gibson, diputat de l'SNP, en una entrevista a EL TEMPS [vegeu el número 1.342], més de 600.000 escocesos, en un país de cinc milions d'habitants, han participat en la National Conversation. Això a banda, els 47 diputats de l'SNP al parlament escocès també han fet una gran tasca porta a porta, cadascú a la seva circumscripció electoral.

Doble opció. L'esborrany del projecte de llei per a organitzar un referèndum, presentat pel govern d'Alex Salmond el dia 25 de febrer passat, recull la manera com s'hauria d'organitzar aquesta consulta. La votació es faria en un sol dia, ja fos en persona, per delegació de vot o per correu, i seria oberta als més grans de 16 anys. La fórmula de la consulta que proposat per l'SNP és un model de doble pregunta: els escocesos podrien votar dues opcions simultàniament, responnent si estan d'acord o no a totes dues. La primera qüestió demanaria als votants si Escòcia hauria de gaudir de més autogovern, mantenint-se, però, dins el Regne Unit. La segona, en canvi, proposa que si, a més d'estar d'acord amb l'increment de l'autogovern, els escocesos voldrien també facultar el parlament per tal d'iniciar el procés de separació. Les opcions considerades guanyadores, tant en l'una pregunta com en l'altra, serien les que obtinguessin més del 50% dels vots.

Val a dir que la primera opció inclou dues possibilitats que caldria decidir en el moment de discutir la llei al parlament. La primera versió de la primera pregunta preveu que l'augment de l'autogovern es fes d'acord amb l'anomenada *devolution max*, que consistiria a transferir al parlament escocès tota la capacitat legislativa, la recaptació d'impostos i totes les competències, llevat dels afers estrangers, la defensa, la regulació financera i la política monetària, que continuarien en mans

Mentre no arriba la independència política, Salmond malda per obtenir la independència fiscal

de Londres. En canvi, la segona versió de la primera pregunta del referèndum es basaria en l'anomenat *Calman Review*, un informe presentat el juny del 2009 que preveu d'atorgar al parlament més poders, sobretot pel que fa al finançament, a través de la recaptació de tot un seguit de taxes, algunes de nova creació, amb el beneplàcit del parlament britànic. Aquest informe és fruit de la creació d'una comissió, aprovada el desembre del 2007 pels tres principals partits de l'oposició al parlament escocès –laboristes, conservadors i liberal-demòcrates–, per tal d'estudiar un projecte d'ampliació de l'autonomia d'Escòcia i contrarestar la proposta independentista. Per tant, per tot plegat, els escocesos tindrien la possibilitat d'escollir entre quatre opcions: deixar les coses tal com estan, augmentar el finançament, obtenir gairebé totes les competències o la plena independència.

Un resultat favorable a l'opció independentista atorgaria la facultat al parlament d'Escòcia d'emprendre una negociació amb el parlament britànic per tal de "satisfer els desitjos del poble escocès". En aquest sentit, el primer ministre Salmond va mostrar-se convençut que el resultat del referèndum seria acceptat per tothom: "Hi ha un consens general entre els polítics que el resultat del referèndum hauria de ser respectat d'acord amb els principis democràtics", va declarar Salmond, segons que recollia el diari escocès *The Scotsman* el 26 de febrer. L'opció que defensa l'SNP és la de la independència total, cosa que significa, segons Alex Salmond, convertir Escòcia en un país "amb els drets i responsabilitats d'un estat normal i sobirà". Segons el primer ministre, aquest nou estat seria membre de ple dret de la Unió Europea, tot i que s'hi mantindria lliura esterlina com a moneda i la reina d'Anglaterra com a cap d'estat. Tanmateix, l'SNP preveu la possibilitat que la moneda i la monarquia es puguin sotmetre a referèndum en el futur.

Després de la negativa de la majoria del parlament escocès als plans de Salmond, l'estratègia de l'SNP consisteix a obtenir uns bons resultats a les eleccions del maig de l'any vinent per poder impulsar una llei que li permeti de dur a terme aquest referèndum.

Canvis a Londres. D'una altra banda, les eleccions que es van dur a terme al Regne Unit el mes passat han beneficiat els governs autònoms d'Escòcia, Gal·les i Irlanda del Nord, perquè cap dels dos partits que formen la nova coalició de govern britànic –els conservadors i els liberal-demòcrates– no és present en els governs d'aquest territoris. D'aquesta manera, els governs d'Escòcia, de Gal·les –format pels independentistes del Plaid Cymru i els laboristes gal·lesos–, i d'Irlanda del Nord –integrat pels unionistes del DUP i els republicans del Sinn Féin– tenen la possibilitat de crear un front comú per tal de discutir els afers relatius a la devolució de poders.

De fet, dimarts de la setmana passada va tenir lloc a Londres una reunió d'una comissió interministerial, formada per representants dels governs escocès, gal·lès i nord-irlandès, amb el primer ministre britànic, David Cameron, per discutir sobre finançament. Segons que assenyalava el diari *The Scotsman*, el primer ministre Alex Salmond, que va assistir-hi, va guanyar el primer combat de la batalla pel finançament, perquè va obtenir una dotació pressupostària per a invertir en energies renovables.

Tal com assenyalava el diari *Herald Scotland* el dia 6 de juny, el govern escocès veu el nou govern britànic com un aliat en la lluita per aconseguir més poders. El principal objectiu de Salmond, segons aquest diari, es que Cameron vagi més enllà de les propostes de la comissió Calman, que preveuen que el govern escocès recapti els impostos per cobrir almenys una cinquena part del seu pressupost. Així doncs, l'opció de l'SNP, en cas de no aconseguir la independència plena, seria aconseguir almenys la recaptació de tots els impostos per assolir, d'aquesta manera, la independència fiscal.

Xevi Camprubi